

Extraordinaryne z Poczty Cesarzkiej wiadomości.

z Krakowa 11. Oktobris 1687.

ARCHIWUM
ADAMA MIELESZKO
MALISZKIEWICZOW.

Nasz Listy Weneckie *confirmatur* osobliwie z Dalmacii/ że Turcy w Kástellu nowym nie tylko sie potężnie bronili/ ale też wypadalić rażili y gromili *milites auxilarios*, którzy pomagali Wenerom atakować a tey Fortecy/ tak dalece; że też żywcem zarwawszy kilka Kawalerow Máltanstickich/ potym ich głowy poucinawszy prezentowali na Murach. Powiedzieli zapewne (lubo nie wszyscy sie na to zgadzali) iż Máltanecy nie wybili Basse Sándziaga Skutarskiego/ który we dwu tysięcy Turkow poszedł był na sukurs tey Fortecy/ za która to odwaga General Morozyni wdaruwał w Montenegrye now każdego pięcia Cezinow/ który mu głowę przyniósł Turecka. Dostyc mocno dokuczali Wenerowie tey Fortecy ze trzech Bateriaey/ kiedy im ich Działo swemi zruinowali/ naostatek mode im odieł/ ale postaremu mieli z deszczem wielkich co potrzeba. Wieści ze trzydziestu Chrześcianow z Fortecy podążas wybieżki do Wenerow/ którzy zeznali że jest Turcy w tey Fortecy na osm set/ y ze bomby y karkasy Weneckie czyniły znaczna szkoda Turczy przyłaciełowi/ tak dalece/ że Basse miał mowic/ iż iceliby daley naprzykrzali sie tak bardzo tedy latwoby mogli dostać pewney gory Skalistey blisko tamtey Fortecy leżacey/ z której potym bardzo by mogli szkodzić Nieprzyłaciełowi. Poimawszy potym Wenerowie iedne Babe należli przynieć Listy do Bassy Ercogowinckiego posłane/ tedy iada Commendant Kástellu nowego/ pretekstu sukursu/ bo inaczej nie mogiby dłużej *resistere*; ten zaś Basse Ercogowinski znaydował sie z tamtey strony gor niedaleko ciasných passow; przeto General Morozyni zabiegając temu sukursowi/ posłał na tamte miejsca *valida subsidia*. Już nie tak blisko Wenerowie podążyli pod te Fortecę że niebyli nad strzelanie z pułletu do murow/ ceras zbliżając sie y dostawiając ziemię po palmie iedney/ a postaremu cudownie/ y prawie niesłychanym sposobem *resistuer* Nieprzyłaciełowi/ lubo już Domy na przedmiesciu zruinowane zapadły sie w fosse y napelnione ziemią/ przecież oni potężnie bronili sie/ wielkie krwi roślanie czynili/ że nad spodziewanie Wenerow ginie nie mało/ nadzieia iednak była w Bogu/ że *tandem* Wenerowie *superabunt*, a bodaj już czego nie dokazali/ ponieważ w niektórych Listach pisał *in postscripto*, że słyhać było o wzięciu. gdyż naybardziej teraz na ostatku dokuczali Wenerowie tey Fortecy/ *ex certa eminentia loci occupati Sancta Veneranda*, tedy Káguzowie przystali trzy sta ludzi *in subsidium*.

O Aldziernach pisał/ że zawię co daley to bardziej zaciepią z Francuzami/ zabrawszy w niewola dziesięćdziesiąt tych Francuzow/ którzy *vigore securo pacis* z Aldziernami posłowo odprawiali *in Costis Barbaria*. Zbliżywszy sie do Miasta Tunizu/ ieden Przełożony Starszy Murzynow/ ledem z dobra asistentia ludzi (swoich) posłał był podarunek Machmet Basse Commendantowi tego Miasta przy którym affektował niektórych rzeczy nie według Sankacyi Bassy/ zaczął ten/ wzięwszy podarunek/ wysłał zaraz Kilbanasie rot żołnierzy swoich Tureckich/ przecież tym Murzynom/ iednak niewiele wskorali/ bo ich Murzynowie wytrzepali. Wiadomość *verificatur* o Aldziernach że *impruise* wzięli ieden Bastyan Francuski/ który Francuzowie trzymali blisko Aldziernu/ y wiele tam Francuzow zabito/ okrom żywcem wziętych nie mało/ y że do Aresztu wszystkich prawie Francuzow w tamtey stronie danos/ y Kościół zgruntu zniósłszy Dzwony przez pobranie: *passim* mowia Aldziernowie/ że jeśli Armata Francuska poydzie bombardować Fortecę Aldzierny tedy za każda bomba/ ktoraby wrzucili do Fortecy/ miała Aldziernowie też/ tak wiele głów Francuskich zgubić tych ktorych trzymali w Arescie/ z kad poznać/ że sie inż Woyna zaymuie z tym Poganstwem.

Listy Rzymskie ponawiali o słabym co daley zdrowiu Summi Pontificis za którego suplikacye odprawia sie w Rzymie/ aby P. Bog raczył przedłużyć zdrowia. Przeciwo Molinesowi *continuat processus*, & *contra alios Adhaerentes quietissas*. A że Krolowa Szwedzka miewała też *correspondentie* z tymże Molinesem/ tedy iako pobożna Krolowa/ kazała wszystkie iego scripta popalic w swojej Camerze.

Listy Francuskie osobliwie z Paryża twierdza/ że *tandem* po długich truciach y interpostach Osob wielkich/ Postowie Moskiewscy (podawszy rachunek *fideliter* swoich Towarów Administratorowi Cel Koronnych Francuskich)/ otrzymali ostatnia audientia wyjazdu swego w Krola Francuskiego/ y otrzymawszy listy do Czarow/ odiechali do Domu/ disgustowani miedzy soba bardzo okolo tych Towarów/ że ledwo sie niepozabiali. Miedzy tym żołnierstwem Francuskim którzy robia w Rzeczki Eury/ zageściły sie choroby zaraźliwe ze zlych exhalaciy w tamtey stronie/ tak dalece/ że umarłych y chorych rachuią więcej niż pięć tysięcy. Nie pamiętali w kraju Francuskim/ aby którego roku panowały tak bardzo *tempestates*, gwałtowne nawalnice/ deszcze/ grzmoty wstawizne/ y grądy wielkie/ iako tego roku/ tedy nie tylko pola *in circumferentijs* Ponteyzu wodą zalala/ ale też y Domy cale murowane pozabierała: Grad był tak wielki/ że nie mało Osob pozabiał tych/ którzy sie nie mogli schronić.

nić. Jeden Pan Francuski na ten czas znaydujący się w polu otwartym/ bawiełkością gra-
du tego ledwo miał czas retyrować się do Karary/ woźnica leżał konie od tego gradu po-
raniłi zostali. Oprocz tego pierun wiele ludzi pozabijał y popalił Domow w Tolozie/ ka-
dy uderzył także w Klastor Wielki Oycow Augustynianow/ y tam szkoda wojnowy znaczna
in Fabrica zabił kilka Żakonników/ z których udnemu głowę strącił na pul rozwałił. Dux
Morremark z częścią Armaty Morstkiej Francuskiej wyszedł już przeciwko Cesarzom Aldzie-
ryskim/ y niestety nie wzięli otey Woynia.

Z Londynu potwierdzają/ że niektórzy Marynarze znowu na pewnym polowie znaleźli
gwalt złoty y srebro przedzym zatopionego na trzykroć sto tysięcy li sterlin: Krolowi to
oddali y różne Monety srebrne.

w Irlandyey słyhać o nowym Parlamencie terażniey-
szego Miesiaca naznaczonym. Krolowi Angielskiemu z Aldzieru oznajmiono/ że tam pod-
rektorowali wspaniale dobra y Otraty Francuskie/ y Anglia bynajmniej nie wąpi o Woynie
tych Pogánow ze Francya. Co zaś do Dbraycow Religiois Protestantis ktorzy nasli Káplis-
ca Katolicka/ (iako się przesłay poczyt namienilo) nalezyćie byli starani od urzedu: tak al-
bowiem Krol Angielski jest zelazny Wiary Ewangelickiej/ z drugimi Panami Angiels-
kimi/ ktorzy to promowia/ że żadney rzeczy impud niepuszcza/ ktoraby przeciwko Wierze
Swiatej Katolickiej działała się. Już w Londynie z lasu Szej blisko trzy tysiące studentow
prawowiernych Katolickow naydnie się apud tres Soc: IESV y codzien ich przybywa.

Z Wiednia zaś y z Węgier wiadzą listy/ iż Kioje Lotaryńskie awancoval się cum regi-
du swoiey Armaty ku Belogorowi/ a potym z zamiar górze z potrzeby należało byłowal y com-
menderowal swoje Woysko do Imprecy pro re & tempore, ordynowawszy niektóre Regimenty
ku Presspurtowi/ a niektóre in subsidium blokowania Agrier/ y zostawowszy Partya jedne Ká-
walerney lekkiey Węgierskiej dla excursyi w kraj Nieprzyacielski y dla zatamowania Tatars-
row/ ktorzy się podczas naprzykrzali swoiemu zabiegami y dla zaslonienia Territorij Segedin-
sis. Tandem potym gdy już wody opadły General Denewald wstawal z swoim Woyskiem ac-
takować mocno Zamek Bucyn nazwany/ z dantej strony Drawy/ ktorzy nazywaia Turcy ier-
zykiem Horwackim Vochin/ to jest egrod albo Dżardyn owocow/ y lubo tam potężnie Tura-
cy broniac się stawali niechcąc dluga poddać się go nieysci/ propter situm & naturaliter mor-
cnego/ przecieś gdy General Denewald wywarł swoje gorące siły rzuciaac bomby bez prze-
stanku/ musieli potym Turcy non t. m. libenter quam reuerenter na discrecio tego poddać się bo
niechciał z nimi w żaden Traktat wch. Wic. ra. się był rozgniewał; nawet y mówić z tymi
ktorzy byli wystali na Traktat nikomu nie dopuścił zaraz ordynowal ludzi swoich aby cum
pompa & triumpho wchodzili do Zamku/ co gdy czynili/ widziani byli Turcy Praesidiarij oraz
za swoje rzucacacy na ziemię z wielkim wżęciem Generala Denewala ktorzy nalazszy
kilkadziesiąt Wiewolników Chrześcijańskich powiezienich y piconicach/ zaraz tych wwolnie-
wszy na ich miejsce Turcom powozdzac kazal. Uwal się potym Commendant tego miejsca
czemuby tak wporczywie stawal/ odpowiedziat/ że Bessa Possessorski prosił mu na pal w bis-
ciem jeżeliby Zamek poddał/ dla tego się tak odważnie y desperacko bronil. General Leytenant
Juzá podczas disponowania Batterney zostal tamże postrzelony w bok niebezpieczno y nie-
ktorzy Officerowie ranni zostali/ oprocz wielu żołnierzow prostych pozabitych. Nie bylo
tam pro Praesidio ludzi nad trzystu/ ale przećie przez opanowanie tego miejsca wwolnilo się
kilkadziesiąt wsi od incursyi Turckich ktore beda podatkowac teraz Cesarzowi Jego Mości/
a droga otwarta będzie do dalszego inffestowania kraju Nieprzyacielskiego/ y miejsce do zas-
lony inssych Gwardizonow Cesarzkich. Potym General Denewald awancoval się z Woys-
kiem swoim ku Zesselowi kedy spodziewal się dostac dalszej Fortuny. Sam zaś Kioje Lo-
taryńskie z Woyskiem swoim ciągnął do Belogoru przechodząc rzekę Cise commenderowal
Grassá Ciakiego z Węgierskim ludem ku Themiswarowi.

Wiele za sobą pociągnetá Aryanow Alia Baptismi wczyniona przez Cesarza Jego Mości
y Kárdynalow/ Biskupow Aryańskiemu w Fortecy Finsterchen bo rachnia na kilka tysięcy tych
co uznawszy błędy swoje/ a porzućiwszy plugawa Aryańska sekta/ przyieli Wiare prawdziwa
Katholicka Rzymiska/ za co/ niech będzie P. Bog pochwalony: a tak różne Religiones & Congre-
gationes osóbliwie Societati IESV nauczają ich Wiary Swiatej Katholickiej/ co czynia Oyc-
cowie Dominikani y Franciszkani/ ktorzy dla tego rozestano po różnych stronach w Węgrzech.

Magnates Vngariae Cesarzowi Jego Mości anteposuerunt validissimas rationes dla ktorych
nie mogą przystać wozow intencij Cesarza Jego Mości do Koronaciey w Presspurtu/ sup-
plikuiac Cesarzowi Jego Mości potornie/ aby to do dalszego spokoienia Krolestwa Węgiers-
kiego zawiesić raczył: na co Gubernium Cesarzkie consilia swoje odprawuiac persistit postares-
mu w dawney swojej ordinaciey/ iako tedy determinowac będzie na ta ich instancja Cesarz
Jego Mość w tey materiej was kroćki palaje.

Pewny Podiazb Cesarzki ktorzy dla teżyka na excursya chodzil do Węgier przyprowadzil
kilka Tatarow/ ktorzy gdy spytano wielo ich bylo w pole wyslo do Wezyera na pomoc/ ode-
powiedzieli że bardzo malo/ y że nigdy mniej niebylo ich w Węgrzech; gdy ich potym daley
pytano czemu? rzekli dla tego że Jan wyprawiał do Polski Ordy wyborne y liczne/ ktore gdy-
by mogly byly do Węgier zbieżec pewnieby byli dokuczeli Woyskom Cesarzkim/ tak/ żeby im
bylo nie przyszlo do żadnych szesliwych progressow.